

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D. v právní věci **žalobce: S. H.**, nar. „X“, státní příslušnost Ukrajinská republika, t.č. pobytem ZZC Drahonice, Drahonice u Lubence 41, 441 01 Podbořany, zastoupeného Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL.M., eur., advokátem se sídlem Nile House, Karolinská 654/2, 186 00 Praha 8, proti **žalovanému: Ministerstvu vnitra, Odboru azylové a migrační politiky**, adresa pro doručování poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16.12.2015, č.j. OAM-161/LE-BE02-LE05-2015,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 16.12.2015, č.j. OAM-161/LE-BE02-LE05-2015, jímž bylo ve věci mezinárodní ochrany rozhodnuto tak, že se žalobci podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 9.12.2015 (dále jen „zákon o azylu“), tato ochrana neuděluje, neboť pro vyhovění žádosti nebyly splněny zákonné předpoklady.

Žalobce v žalobě uvedl, že napadeným rozhodnutím žalovaného byl zkrácen na svých právech, neboť žalovaný porušil ust. § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, ust. § 2 § 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), a čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU (dále jen „kvalifikační směrnice“). Žalovaný

dle jeho názoru pochybil, když řádně nezjistil skutkový stav, nepřihlédl ke všem rozhodným okolnostem a v důsledku toho nesprávně aplikoval kritéria poskytování azylu dle zákona. Rovněž nepostupoval eurokonformním způsobem, pokud nezohlednil požadavky vyplývající z kvalifikační směrnice. V této souvislosti žalobce poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, ze které má vyplývat, že k tvrzenému porušení základních práv a svobod žadatele o azyl, o němž lze předpokládat, že mohlo nastat, je nutno přihlížet i v případě, že správní orgán o uvedené skutečnosti nemá dostatek důkazů. Vedle žadatele je to tak především správní orgán, který má důkazy pro posouzení skutkového stavu zajišťovat. Žalovaný však uvedeným způsobem nepostupoval.

Žalobce dále zdůraznil, že v průběhu správního řízení opakovaně poukazoval na rodinné vazby, jež má v České republice především ke svým dvěma nezletilým synům a dále sestře. Tato okolnost má přitom význam pro udělení tzv. humanitárního azylu dle ust. § 14 zákona o azylu, případně pro udělení tzv. doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu. Žalovaný však v napadeném rozhodnutí toliko konstatoval, že rodinné vazby důvodem pro udělení azylu nejsou a dále se jeho soukromým životem nezabýval. Judikatura, kterou žalovaný své argumenty v napadeném rozhodnutí podepřel, je ale dle žalobce již překonaná nebo naopak dokonce potvrzuje, že je rodinný život ve vztahu k žádosti o udělení azylu nutno posuzovat v každé věci individuálně. Žalobce v České republice jednak žije již od roku 2001 a vybudoval si zde pracovní, přátelské, sousedské a jiné sociální vazby, jednak zde má rodinu představovanou zejména již zmiňovanými potomky, kteří jsou dosud nezletilí a nemají jiný vztah k žádné zemi než k České republice. Kromě toho má žalobce v České republice i sestru, jež je držitelkou průkazu ZTP a žalobce je připraven u ní žít a starat se o ni. Neudělením azylu a nuceným vycestováním by proto jeho rodinný život byl narušen.

Konečně žalobce ve správním řízení uváděl i další rozhodné skutečnosti – např. obavu ze vstupu do armády, kam nechtěl narukovat s ohledem na svoji víru, a dále reálnou možnost, že by mohl být nucen bojovat proti části své rodiny, jež žije v separatistických územích na východě Ukrajiny. Žalovaný ale pouze odkázal na to, že v Ukrajinské republice existuje alternativní civilní služba pro osoby, které narukovat odmítnou, aniž však uvedl, z jakého zdroje tuto informaci čerpal. Jím poukazované informace ohledně situace v zemi jsou přitom dosti zastaralé a nereflktují změny, ke kterým v současnosti dochází především v oblasti bezpečnostního stavu, jak je např. zveřejňuje na svých internetových stránkách Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

Vzhledem k uvedenému proto žalobce navrhnul, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě uvedl, že v rámci řízení o posouzení žádosti žalobce o poskytnutí mezinárodní ochrany dospěl na základě vyhodnocení skutkového děje k závěru, že v daném případě se u žalobce nejedná o žádné azylově relevantní důvody. Strach, o němž žalobce hovoří, není podmíněn existencí skutečného nebezpečí vážné újmy. Žalovaný si obstaral dostatečné a aktuální podklady k bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce. K namítané neaktuálnosti dat žalovaný dodal, že jsou z časového hlediska (srpen 2014 – září 2015) přiměřené k datu vydání napadeného rozhodnutí (16.12.2015). S ohledem na průběžný vývoj bezpečnostní situace na Ukrajině je samozřejmě možné, že v mezidobí mezi vyžádáním a zpracováním podkladových zpráv dojde k momentálnímu zhoršení či zlepšení situace,

nicméně tu je z hlediska celkového přehledu třeba hodnotit s určitým časovým odstupem. Použitými podklady tak nebyl žalobce zkrácen, navíc v rámci správního řízení je mohl sám doplňovat, což ale neučinil. V této souvislosti ještě žalovaný upozornil, že dle judikatury je důkazní břemeno týkající se doložení azylově relevantních důvodů na žalobci.

K námitce, že žalovaný dostatečně nezhodnotil obavu žalobce ze vstupu do armády a neuvedl, z jakých informací čerpal, žalovaný doplnil, že vycházel z informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9.10.2015, č.j. 115045-LPTP, týkající se podmínek výkonu vojenské služby na Ukrajině, kde se mimo jiné uvádí, že byla znovu zavedena alternativní vojenská služba, a to i z náboženských důvodů. Nadto vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin, jak v pohovoru naznačoval žalobce. Ze zprávy UNHCR ze dne 15.1.2015 obsahující statistické informace o počtu odsouzených za vyhýbání se odvodu (nikoliv tedy nepřevzetí povolávacího rozkazu) a mobilizaci přitom vyplývá, že v roce 2014 bylo za toto jednání odsouzeno toliko 32 osob a uloženy tresty pouze v podobě pokuty, veřejné služby či maximálně podmíněného trestu. Kromě toho žalovaný konstatoval, že branná povinnost patří k základním povinnostem občanů států, a nelze ji proto označit za projev pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Žalobce nikterak neprokázal, že by výkon vojenské služby či údajný trest hrozící jeho osobě byl spojen s výjimečnými faktory, jež by byly z pohledu zákona zohlednitelné.

Co se týče ust. § 14 zákona o azylu, žalovaný připomněl judikaturu Nejvyššího správního soudu ze dne 15.10.2003, č.j. 3 Azs 12/2003, dle níž je udělení azylu z humanitárních důvodů na volné úvaze správních orgánů, soudu nepřísluší přezkoumávat, zda byly humanitární důvody naplněny či nikoliv. Současně uvedl, že řádně posoudil žalobcovu osobní, ekonomickou aj. situaci, jeho zdravotní stav a věk, přičemž neshledal důvody hodné zvláštního zřetele k udělení tohoto typu mezinárodní ochrany. Rodinné vztahy si žalobce začal budovat v době, kdy v České republice pobýval nelegálně a byl si této situace vědom, přičemž mu ale nic nebránilo, zajistit si pobyt legální cestou. Žalovaný sice chápe jeho snahu žít se syny a přítelkyní, nicméně ani tuto okolnost nelze chápat jako azylově relevantní. Mezinárodní ochrana je totiž specifickým způsobem legalizace pobytu, jíž nelze nahrazovat jiné jeho formy ve smyslu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Ten obsahuje právní záruky chránící žadatele před zásahy do jeho soukromého a rodinného života. Dle zákona o azylu sice může taktéž zásah do soukromého a rodinného života představovat důvod pro udělení tzv. doplňkové ochrany, tomu je tak ale pouze ve výjimečných případech, které žalovaný v případě žalobce neshledal.

S ohledem na uvedené proto žalovaný navrhnul zamítnutí žaloby.

Soud ve věci rozhodoval bez nařízení jednání ve smyslu ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“), neboť účastníci s tímto postupem vyjádřili svůj konkludentní souhlas, když ve lhůtě stanovené jim za tímto účelem soudem neuvedli, že na projednání věci trvají.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ust. § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s.ř.s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který

žalobce uplatnil v žalobě nebo během patnáctidenní lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.r.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Po přezkoumání skutkového a právního stavu dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.

Ze správního spisu postoupeného žalovaným soud zjistil tyto podstatné skutečnosti. Dne 22.10.2015 učinil žalobce prohlášení o mezinárodní ochraně a dne 26.10.2015 pak podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. V ní uvedl, že je svobodný, má vyživovací povinnost ke dvěma osobám, na území České republiky žijí dva jeho synové a sestra, je pravoslavného vyznání, v letech 1990-1992 vykonával vojenskou službu, do České republiky vycestoval naposledy v roce 2001, neboť zde měl již v té době se svou přítelkyní syna, v minulosti v České republice neúspěšně žádal o azyl a byl zde rovněž opakovaně odsouzen za trestnou činnost. K důvodům pro udělení azylu pak sdělil, že mu bylo doručováno předvolání k nástupu do armády, jeho synovec jej však nepřevzal. Pokud by se však vrátil do své vlasti, musel by bojovat, což ale nechce, neboť je věřící člověk, obává se, že by musel zabíjet lidi a že by se z něj stal mrzák, a navíc má v inkriminované oblasti, kde se bojuje, své příbuzné. O mezinárodní ochranu nežádal dříve, neboť čekal, že se situace na Ukrajině uklidní. V České republice chce zůstat především z rodinných důvodů.

V rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce dále doplnil, že po vyučení a absolvování vojenské služby začal pracovat jako lesník a dojíždět za prací na Slovensko a do České republiky. V roce 1995 však byla zavražděna jeho matka, ukrajinská policie však kryla pravého pachatele, proto mu bylo vyhrožováno, aby od dalších podnětů k prošetřování její smrti upustil. Raději proto z Ukrajiny vycestoval a vracel se jen na vyřízení dokladů pro pobyt v zahraničí, jinak se v rámci vlasti přestěhovat nechtěl, neboť by jej dotyční policisté opět vypátrali. Ostatně vyhrožováno, aby se do své vlasti nevracel, je mu dodnes. V České republice pobýval jen na turistické vízum, po jeho skončení pak nelegálně. Do roku 2002 bydlel v Uherském Brodě u své přítelkyně, se kterou má dvě děti. O azyl požádal teprve nyní, neboť předtím se domníval, že dojde ke zlepšení situace. Pokud by si na Ukrajině vyzvednul povolávací rozkaz a odmítl nastoupit, hrozilo by mu udělení trestu odnětí svobody až na 5 let.

Ze spisového materiálu rovněž vyplynulo, že si žalovaný před rozhodnutím ve věci vyžádal zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině v období 16.2. – 15.5.2015, výroční zprávu Human Rights Watch 2015 a další informace, např. od organizace Amnesty International 2014/2015, obsahující podrobné informace o bezpečnostní situaci v tomto státě, zejména s ohledem na probíhající ozbrojený konflikt se „separatistickými“ regiony na východu země. Dále si vyžádal informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9.10.2015, č.j. 115045-LPTP, týkající se podmínek výkonu vojenské služby na Ukrajině, z níž je zřejmé, že tresty za nenastoupení k výkonu vojenské služby odpovídají trestům ukládaným v jiných zemích, vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu ale jako trestný čin kvalifikováno není, byla znovuzavedena

alternativní služba např. z náboženských důvodů a občané Ukrajiny žijící dlouhodobě v zahraničí povolávání nejsou.

Dle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle ust. § 13 odst. 1 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azyllanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12.

Dle ust. § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Dle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Dle odst. 2 citovaného ustanovení se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Dle ust. § 14b odst. 1 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.

Dle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

Soud se nejprve zabýval námitkou, jež má dle žalobce spočívat zejména ve skutečnosti, že se žalovaný dostatečně nevypořádal se zjištěným skutkovým stavem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a nepřihlédl ke všem rozhodným okolnostem, přičemž neposupoval eurokonformním způsobem ve smyslu čl. 4 kvalifikační směrnice.

Jak vyplynulo z předloženého správního spisu a napadeného rozhodnutí, žalovaný v rámci své úvahy vycházel zejména z informací poskytnutých žalobcem jednak v samotné

žádosti o udělení azylu, a jednak v protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z uvedených listin je zřejmé, že žalobce o azyl požádal zejména z obav před nastoupením vojenské služby, potažmo z obav před uložením trestu v případě, že by její výkon odmítnul. Žalovaný si proto mimo jiné jako podklad svého rozhodnutí vyžádal informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9.10.2015, č.j. 115045-LPTP, týkající se podmínek výkonu vojenské služby na Ukrajině, a rovněž další zprávy ohledně současné bezpečnostní situace ve vztahu k předchozí občanské válce. V napadeném rozhodnutí se pak zabýval jednotlivými předpoklady udělení mezinárodní ochrany a doplňkové ochrany dle ust. § 12 - § 14b zákona o azylu, kdy postupným vyloučením jednotlivých zákonných důvodů dospěl k závěru, že uvedené podmínky žalobce nesplňuje.

Soud v rámci posuzování námitky nepřezkoumatelnosti rozhodnutí neposuzoval, zda žalovaný na základě zjištěného skutkového stavu správně uvážil, jestli v případě žalobce neexistují některé relevantní důvody pro udělení azylu. Napadené rozhodnutí samo o sobě je však nutno posoudit jako přezkoumatelné, neboť žalovaný v něm podrobně rozvedl, z jakých důvodů žalobci mezinárodní ochranu nepřiznal, jakož i z jakých podkladů při své úvaze vycházel. Není tedy pravdivé tvrzení žalobce, že by žalovaný sám nevyvíjel vlastní iniciativu a nezjišťoval všechny důkazy nezbytné pro řádné posouzení skutkového stavu. Soud hodnotí zjištěný skutkový stav za dostatečný a z uvedeného důvodu považuje žalobcem vznesenou námitku za nedůvodnou.

Dále se soud zabýval jednotlivými důvody, jež dle žalobce odůvodňují oprávněnost jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Žalobce uváděl, že žalovaný dostatečně nezohlednil zejména jeho obavu z nutnosti narukovat do armády, ačkoliv mu v tom brání jednak jeho náboženské přesvědčení, strach ze smrti a zmrzačení, jednak obava z možného nasazení proti vlastním příbuzným a z uložení trestu v případě, že by bojovat odmítnul.

Co se týče obavy z nasazení do bojů v občanské válce proti separatistickým regionům na východě země, soud uvádí, že žalovaný v napadeném rozhodnutí podrobně rozebral základní povinnosti občanů k vlastnímu státu týkající se výkonu vojenské služby, i mezinárodní náhled na tuto problematiku. S jeho názorem nelze než souhlasit. Branná povinnost patří k nejzákladnějším závazkům příslušníků jednotlivých států, přičemž požadování jejího výkonu nelze obecně považovat za azylově relevantní důvod. To ostatně vyplývá i z konstantní judikatury soudů, např. Nejvyšší správní soud uvedený závěr vyslovil již v rozsudku ze dne 29.3.2004, č.j. 5 Azs 4/2004-49 (dostupném též na www.nssoud.cz): „Odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“ Odmítání vojenské služby tedy samo o sobě ještě odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu nezakládá, a to ani v případě, že by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.

O azylově relevantní důvod by se mohlo jednat např. v případě vymezeném v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19.8.1994, č.j. 6 A 509/94-27, kdy by se žalobce musel: „podílet se na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných (jako např. genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, vraždění zajatců ap.) a nikoli z pouhé averze k vojenské službě

nebo ze strachu o život.“ Ze zpráv mezinárodních organizací a Ministerstva zahraničních věcí České republiky obstaraných žalovaným v průběhu správního řízení však nevyplývá, že by se takových činů regulérní armáda na Ukrajině dopouštěla.

Pokud žalobce namítal, že nechce bojovat pro své náboženské přesvědčení, zde soud odkazuje opět na podklady zajištěné žalovaným, konkrétně informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9.10.2015, č.j. 115045-LPTP. Z ní mimo jiné vyplývá, že na Ukrajině došlo ke znovuzavedení alternativní vojenské služby, a to i z náboženských důvodů. Nebylo proto prokázáno, že by žalobce mohl být s ohledem na svou víru v případě návratu do vlasti nucen přímou vojenskou službu vykonávat, jestliže by se odvolal na své přesvědčení. V případě jejího nenastoupení (či výkonu alternativní služby) by mu sice hrozilo potenciální trestní stíhání, ani to však nezakládá azylově relevantní pronásledování automaticky, ale toliko opět tehdy, pokud by trestní sankce byla důsledkem jeho odporu účastnit se bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že by mu hrozil nepřiměřený trest. Jak v této otázce ale konstatoval již žalovaný, dle dostupných zdrojů jsou ukrajinskými orgány za takovéto jednání ukládány toliko tresty pokuty, veřejné služby či maximálně podmíněného trestu, žalobci tudíž žádný mimořádný trest nehrozí.

Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem soud námitku žalobce obavy z nastoupení vojenské služby shledal nedůvodnou, a proto ji zamítnul.

V otázce údajné zastaralosti podkladů, z nichž žalovaný ve svém rozhodnutí vycházel, je třeba ze správního spisu nutno konstatovat, že si o Ukrajině žalovaný opatřil relevantní informace ze srpna 2014 – září 2015. To je podle dle názoru soudu aktuálnost zcela přiměřená datu vydání napadeného rozhodnutí dne 16.12.2015. Žalobce ostatně ani nenaznačoval, v čem se situace v jeho zemi původu změnila oproti výše vyjmenovaným podkladům, pouze odkázal na dle něj aktuálnější a relevantnější informace pocházející např. z internetové stránky Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

Žalobce dále namítnul nezohlednění jeho rodinných vazeb na území České republiky ke dvěma nezletilým synům, potažmo sestře, ve vztahu k ust. § 14 zákona o azylu – tzv. humanitárnímu azylu – a ust. § 14a zákona o azylu – tzv. doplňkové ochraně – ze strany žalovaného.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že po posouzení ekonomické situace žalobce, věku a zhodnocení jeho zdravotního stavu, dospěl k závěru, že mu na udělení azylu z humanitárních důvodů nevzniknul nárok, přičemž na tomto závěru v konkrétním případě nemění nic ani existence rodinných vazeb k jiným osobám žijícím na území České republiky, neboť tyto vazby nepovažuje za dostatečně odůvodňující k jeho udělení. V této souvislosti lze žalovanému vytknout relativní stručnost, s jakou se s uvedenými předpoklady poskytnutí ochrany vypořádal, na druhou stranu je ale možné konstatovat, že uvedený závěr je dostatečně podložen zjištěnými skutečnostmi vyplývajících ze správního spisu, a dále povahou samotného humanitárního azylu.

Ke smyslu uvedeného institutu se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 11.3.2004, sp.zn. 2 Azs 8/2004 (dostupném též na www.nssoud.cz), takto: „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo*

přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných), u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými, či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu o azylu i z četné judikatury soudů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.10.2003, č.j. 3 Azs 12/2003-38, dostupný též na www.nssoud.cz), o poskytnutí humanitárního azylu nelze žádat, jeho udělení záleží na úvaze příslušných správních orgánů. Přičemž i rozhodnutí o něm může soud přezkoumávat toliko v omezeném rozsahu, a to pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů. K tomu lze dále vymezit, které důvody dosavadní judikatura považuje za „hodné zvláštního zřetele“. Jsou jimi zejména těžká nemoc, zdravotní postižení či příchod z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými, či přírodními faktory, dále věk žadatele vyšší než 80 let, jestliže žadatel zároveň poukazuje na svůj nedobrý zdravotní stav. Naopak obtíže žadatele o azyl spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, neplodnost, skutečnost, že žadatel o azyl má v úmyslu se v České republice oženit a založit zde rodinu či obtíže žadatele o azyl stran obživy nebo možností seberealizace za relevantní důvody považovat nelze.

Lze proto uzavřít, že se žalovaný nedopustil žádného pochybení, když na základě zjištěných skutečností nezjistil žádnou rozhodnou skutečnost, jež by odůvodňovala udělení humanitárního azylu ve smyslu ust. § 14 zákona o azylu. Pokud posoudil osobní situaci žalobce a dospěl k závěru, že neexistují zvláštní okolnosti pro postup dle citovaného ustanovení, bylo takové rozhodnutí v jeho pravomoci. V této souvislosti lze přisvědčit i názoru žalovaného vysloveného ve vyjádření k žalobě, že pakliže si žalobce rodinné vztahy začal budovat v době, kdy na území České republiky pobýval nelegálně, musel být připraven snášet případné negativní následky svého jednání. Nadto mu nic nebránilo v tom, uspořádat si je některým ze zákonných postupů dle zákona o pobytu cizinců. Soud tudíž i tuto námitku žalobce zamítnul jako nedůvodnou.

Obdobný závěr soud učinil i v případě možnosti udělení tzv. doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu, zejména ve vztahu k závažné újmě spočívající ve skutečnosti, že vycestování žalobce by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, především tedy žalobcem opětovně namítaným právem na respektování rodinného a soukromého života žalobce.

Právo na rodinný život je nepochybně jedním z chráněných zájmů, jenž je Česká republika v duchu mezinárodních tradic i závazků povinna respektovat. Na druhou stranu nemůže být jeho ochrana absolutní a nadřazená ostatním zájmům chráněných zákonem, o čemž ostatně svědčí dosavadní judikатурní praxe. V dané věci nelze, než opět zopakovat, že potřebu rodinného života měl žalobce možnost realizovat prostřednictvím jiných právních institutů, zejména k tomuto účelu určených pobytových oprávnění, nikoliv formou azylové ochrany. Bez významu pak není ani okolnost, že žalobce na území České republiky v současné době pobývá nelegálně a byl zde opakovaně odsouzen za trestnou činnost. Situaci, kterou si žalobce způsobil svým jednáním, tak nelze řešit pomocí mezinárodní ochrany –

řízení o udělení azylu v žádném případě nesupluje pobytové řízení cizinců, opačný závěr by svědčil o obcházení zákona. Poskytnutí azylu nelze zaměňovat s jinými formami legálního pobytu a účelově jej užívat v případě, že ostatní možnosti obnovy pobytového oprávnění jsou již vyčerpány.

Žalovanému proto lze dát za pravdu, jestliže žalobci neposkytl ani humanitární azyl dle ust. § 14 zákona o azylu, ani doplňkovou ochranu dle ust. § 14a zákona o azylu, neboť věc posoudil v souladu s právní úpravou. Soudu následně nezbylo, než i tuto uvedenou námitku zamítnout jako nedůvodnou.

Závěrem soud konstatuje, že žalobce žádné relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany neprokázal. S ohledem na tyto skutečnosti proto dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a výrokem ad I. rozsudku ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně s tím v souladu s ust. § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. ve výroku ad II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 12. srpna 2016

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Gabriela Zlatová